

Ana Dili Eğitimi Dergisi
Journal of Mother Tongue Education
ADED – JOMTE
www.anadiliegitimi.com

Ortaokula Yönelik Söz Varlığı Araştırmalarının İncelenmesi: Tezler

Gökçen GÖÇEN*

Alparslan OKUR**

Özet

Ders/çalışma kitaplarının öğrencilerin söz varlığına ne ölçüde katkı sağladığı, öğrencilerin ders kitaplarında yer alan söz varlığının ne kadarını kullanabildiği bazı araştırmalarla ortaya konmaktadır. Bunların bir bölümünü yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı sözcük öğretimi konusunda hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerini konu, yöntem gibi başlıklar altında sınıflandırmak ve tezler ile ulaşılan bulgu ve sonuçları betimlemektir. 6-7-8. sınıf öğrencilerine yönelik tezlerle sınırlandırılan bu çalışma kapsamında tarama yöntemi ile 37 adet lisansüstü teze ulaşılmıştır. Doküman analizi ile toplanan veriler, önceden hazırlanan tez inceleme formuna göre düzey, yıl, üniversite adı, enstitü adı, konu, çalışma grubu/örneklem, yöntem, model, veri toplama aracı, veri analizi ve incelenen tezlerde ulaşılan bulgu ve sonuçlar bakımından incelenmiştir. İnceleme sonucunda elde edilen veriler, nicel ve nitel olarak betimlenmiştir. İlgili alanda, tez çalışmalarının sayısının giderek azaldığı, özellikle doktora çalışmalarının az sayıda olduğu, çalışmaların veri toplama yöntemlerinde karşılaştırma yapmayı zorlayacak farklılıkların olduğu ulaşılan sonuçlardandır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, sözcük öğretimi, söz varlığı.

Analysis on Vocabulary Studies at Middle School Level: Theses

Abstract

The contribution of textbooks to students' vocabulary, the amount of vocabulary used by students are searched out by studies. Most of these are master's and doctoral theses. The purpose of this study is to classify these theses by their subject and method, and define the results and findings. This study was limited to the theses on 6th, 7th and 8th graders and 37 theses were detected by scanning method. The data, gathered by document analysis, was studied by the previously prepared thesis analysis form. The data was studied in terms of year, university, institute, subject, study group/sample, method, modal, data collection tool, data analysis and results and findings obtained by the theses. The data obtained by the analysis was defined as quantitative and qualitative. Results; the amount of theses on the related field is decreasing gradually, doctoral theses are inadequate in amount.

Keywords: Teaching Turkish, Teaching Vocabulary, Vocabulary

* Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Sakarya.
e-posta: gokcengocen@gmail.com

** Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Sakarya. e-posta: aokur@sakarya.edu.tr

Giriş

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar süren bilişsel, sosyal, kültürel, bireysel ve politik boyutları aynı anda içinde barındıran geniş kapsamlı bir kavramdır. Eğitim ile zihinsel, bedensel ve duygusal alanlardaki davranışların olumlu yönde gelişmesi amaçlanmaktadır. Genel olarak eğitim, insanın olgun, erdem sahibi, mükemmel, yetkin bir varlık hâline gelme, getirilme sürecidir (Şişman, 2004: 1).

İnsanı bulunduğu noktadan farklı bir noktaya taşımayı amaçlayan eğitim ilk olarak ailede başlayan, okulda sistemleştirilmiş şekilde verilen, hayat boyu devam eden bir süreci kapsamaktadır. Değişen ve hızla gelişen dünya şartlarında eğitimden beklentiler de artmaktadır. Günümüzde eğitim sisteminden, değişen topluma ve dünyaya ayak uydurabilen, üst düzey bilgi ve donanımına sahip bireyler yetiştirmesi beklenmektedir. Bu beklentinin amacına ulaşması ve yetkin bireyler yetişmesi için dil eğitimine önem verilmektedir.

Dil öğretiminin temelinde dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel beceri bulunmaktadır. Bu becerilerin yanında o dile ait dil bilgisi kuralları yer almaktadır. Dil eğitiminde anlama ve anlatmaya bağlı becerilerin temel ögesi ise sözcüklerdir. Adıgüzel (2004: 53-54)'e göre dilin dört temel becerisinin (dinleme, konuşma, yazma ve okuma) geliştirilmesinde en temel etken kelime bilgisidir. Bildiğimiz kelimeler kadar dinler, konuşur, okur ve yazarız.

İnsanların dillerini doğru kullanmaları, duygu ve düşüncelerini ifade edip edememe özellikleri kelime hazinelerine bağlıdır. Dinleme becerisinde kelimeyi anlayabilme becerisi ön plana çıkarken, konuşma becerisinde kelimeyi düzgün telaffuz etme özelliği öncelikli olacaktır. Okuma becerisinde ise konuşma becerisinde olduğu gibi telaffuz özelliği ve buna ek olarak kelimeyi anlamlandırma kabiliyeti söz konusudur. Yazma becerisini geliştirmek amacıyla da kelimenin doğru yazımı ön plandadır ve bu konuda etkinliklerin yapılması gerekmektedir.

Hacıeminoğlu da (1972: 14) insanların ancak tanıdıkları kavramlar ve bildikleri sözcükler oranında düşünebildiğini söyler. Bu yüzden söz dağarcığının zenginliği aynı zamanda fikir, ruh, bilim, kültür ve sanat dünyasının da zenginliği demektir. Dil, ilmin ve kültürün temelini teşkil etmektedir ve dildeki her sözcük bu temelin bir yapı taşı gibidir.

Bu yapı taşı, dilin deyimlerini, atasözlerini, terimlerini, kalıp ifadelerini de içine alarak dili kullanan toplumun kültürünü, düşünce yapısını, dünya görüşünü yansıtan söz varlığını oluşturmaktadır. Söz varlığının öğrencilere aktarılması söz konusu olduğunda ise akla ders kitapları gelmektedir. Ana dili eğitiminde Türkçe ders kitaplarının bu amaçlara hizmet edebilmesi için Yıldız ve diğerlerine (2006: 317) göre öğretimi hedeflenen sözcüklerin, bir program dâhilinde kademeli olarak ders kitaplarına alınması ve bu sözcüklerin seçiminin de sıklık çalışmalarından çıkacak sonuca göre olması gereklidir.

Öğrencilerin söz varlığını geliştirme konusunda araştırmalar yapılmaktadır. Böylece öğrencilerin söz varlığına ders/çalışma kitaplarının ne ölçüde katkı sağladığı; bu katkıda farklı ders

kitaplarının rolünün ne olduğu; öğrencilerin, ders kitaplarında yer alan söz varlığının ne kadarını kullanabildiği ortaya konmaya çalışılmaktadır. Bu araştırmanın amacı sözcük öğretimi konusunda yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerini konu, yöntem gibi başlıklar altında sınıflandırmak ve tezler ile ulaşılan bulgu ve sonuçları betimlemektir. 6-7-8. sınıf öğrencilerine yönelik tezlerle sınırlandırılan bu çalışma ile tez araştırmalarında eksik kalan yerleri gözler önüne serip bundan sonraki çalışmalara yardımcı olmak istenmiştir.

Dil Gelişimi ve Sözcük Öğretimi

Sözcük öğretimi, çocuğun doğumundan sonraki ilk aylarda dil öğretimiyle birlikte yapılır. Başlarda çocuğun iletişim için dil öğrenimine yönelik yapılan etkinlikler aslında birer sözcük öğretimidir. Çünkü dilde iletişim sözcüklerle sağlanır (Okur, 2007: 42).

Sözcük öğretimi okul öncesi dönemde aile tarafından sağlanırken okul döneminde okumayı öğrendikten sonra ise daha çok okuma aracılığıyla sağlanır.

Çocuklar 10-12 yaşlarına geldiklerinde okuma sorununu çözmüş olurlar. Vakit geçirmek için yapılan okuma öğretimi aracılığıyla sözcük öğrenilir.

Bu dönemde çocuğun dil becerileri neredeyse yetişkinlerin dil becerileri seviyesine ulaşmıştır. Soyut kavramları anlayan çocuğun sözcük dağarcığındaki soyut kavramların sayısında artış görülmektedir. Çocukta bilimsel ve mantıksal düşüncenin temelleri oluşmuştur. Neden-sonuç ilişkileri kurmakta, olasılıkla düşünmekte, çeşitli konularda akıl yürütebilmektedir. Çocuk, artık özgül örneklerin ötesine geçerek veya bunlardan ayrı olarak genel kurallar bağlamında düşünebilir. Örneğin atasözlerini anlar ve kullanır (Yavuzer, 2001: 16).

Çocuk, nesneyi ve olayı görmeden de bunlar hakkında düşünebilir ve kavram geliştirebilir. Öğrenci kendi düşüncelerini eleştirir ve bunlar üzerinde düşünmeye başlar. Bu dönemde öğrencinin okumaya ilgisi de artar. Tarih, biyografi, hayvan hikâyeleri, efsaneler, mizahi, doğa ve fen konularındaki kitaplar, çizgi romanlar en çok ilgi duydukları kitaplardır (Özbay, 2006: 125). Bu yaş grubunun son dönemlerinde yargılama yetileri gelişir. Meslek seçimi ve gelecek hayatlarıyla ilgili düşünmeye ve planlar yapmaya başlarlar. Bu yaşlarda argo içerikli sözcükleri çok kullanırlar. Topluma etkili ve faydalı olma eğilimi içerisine girerler. Özel merak konuları oluşmaya başlar (Göğüş, 1978: 20).

Bu dönemde; ana dili derslerindeki sözcük çalışmaları, öğrencilerin söz dağarcıklarını zenginleştirecek; sözcüklerin anlamlarını ve kullanım yerlerini, yapılarını, yazımlarını öğrenmeye yardım edecek; öğrencilere Türkçeyi bilinçle kullanma yeteneği kazandıracaktır (Göğüş, 1991: 24).

Eğitimde kitapların “neden, niçin, diğeri, öteki, daha ve acaba” gibi konuları işlemelerine dikkat edilmelidir. Buna uygun olarak, roman, deneme, öykü ve diğeri yazı türlerine de yer verilebilir. Mantık oyunları, tartışmalar, koro ve tiyatro gibi etkinliklerle soyut düşünme becerisi desteklenmelidir (Güleryüz, 2003: 10). Unutulmamalıdır ki; sözcükleri doğru anlamlandırma öğrencinin okuduklarını ve

Ortaokula Yönelik Söz Varlığı Araştırmalarının İncelenmesi: Tezler

dinlediklerini daha iyi anlamasını sağlayacakken sözcük servetinin zengin olması daha etkili bir konuşma ve yazmaya olanak sağlayacaktır.

Yöntem

Çalışma tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Tarama modelinde, araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, bilinmek istenen şeyin gözlenip belirlenebilmesidir (Karasar, 2003: 77).

Çalışma kapsamında Türkiye'deki üniversitelerde yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Yeni eğitim sistemine göre hazırlanmış tezlerin bulunmaması nedeniyle "ortaokul" olarak "6-7-8. sınıf"lara yönelik tezler ele alınmıştır. Tezlerin YÖK internet sayfasında erişim iznine açılmış olması ve tezlerin doğrudan "6-7-8. sınıf sözcük öğretimi" konusunda olması araştırmanın sınırlılığı olarak belirlenmiş ve "sözcük öğretimi" konusunun genel hatlarıyla incelenmiş olduğu tezler araştırmanın dışında bırakılmıştır. Buna göre araştırma kapsamında ilgili konuda 37 adet lisansüstü teze ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında ulaşılan lisansüstü tezlerdeki veriler, doküman incelemesi yöntemiyle toplanmıştır.

YÖK'ün internet sitesinden ulaşılan her bir tez; önceden hazırlanan tez inceleme formuna göre düzey, yıl, üniversite adı, enstitü adı, konu, çalışma grubu/örneklem, yöntem, model, veri toplama aracı, veri analizi ve ulaşılan bulgu ve sonuçlar bakımından incelenmiştir.

İnceleme sonucunda elde veriler nitelik bakımından ve SPSS programı yardımı ile nicelik bakımından betimlenmiştir.

Bulgular

Lisansüstü Düzeye Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında 6-7-8. sınıf sözcük öğretimi konusunda hazırlanmış 37 adet lisansüstü teze ulaşılmıştır. Bu tezlerin lisansüstü düzeye göre dağılımı şöyledir:

Tablo 1: Lisansüstü Düzeye Göre Tezlerin Dağılımı

Düzyey	Tez sayısı
Yüksek lisans	35
Doktora	2
Toplam	37

Tezlerin lisansüstü düzeylerine bakıldığında, yüksek lisans tezlerinin sayıca çoğunlukta olduğu görülmektedir. İlgili konuda, doktora düzeyinde hazırlanan çalışmaların sayısının ise yüksek lisans tezlerine göre az olduğu görülmektedir. Bu alanda gerçekleştirilen doktora tezleri de 2005 ve 2007 yılında gerçekleştirilmiştir.

Yıla Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin yapılış yıllarına göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 2: Yıla Göre Tezlerin Dağılımı

Yıl	Tez sayısı
2003	1
2004	1
2005	6
2006	3
2007	6
2008	3
2009	4
2010	5
2011	4
2012	3
2013	1
Toplam	37

Tezlerin yapıldığı yıla göre dağılımı incelendiğinde, 2005 ve 2007 yılında daha fazla çalışma yapılmış olduğu görülmektedir. Bu yıllar aynı zamanda araştırma kapsamında incelenen 2 doktora çalışmasının da tarihidir. 2007 yılından sonra yapılan çalışmalarda doktora tezi yer almazken yüksek lisans tezlerinin sayısında da bir azalma olduğu görülmektedir.

Üniversiteye Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin yapıldığı üniversiteye göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 3: Üniversiteye Göre Tezlerin Dağılımı

Üniversite	Tez sayısı
Afyon Kocatepe Üniversitesi	9
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2
Marmara Üniversitesi	9
Selçuk Üniversitesi	2
Dokuz Eylül Üniversitesi	1
Sakarya Üniversitesi	1
Mersin Üniversitesi	2
Pamukkale Üniversitesi	1
Erzincan Üniversitesi	2
İnönü Üniversitesi	1
Gazi Üniversitesi	2
Uşak Üniversitesi	1
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	1
Celal Bayar Üniversitesi	1
Niğde Üniversitesi	1
Atatürk Üniversitesi	1
Toplam	37

Ortaokula Yönelik Söz Varlığı Araştırmalarının İncelenmesi: Tezler

Üniversiteye göre tezlerin dağılımı incelendiğinde, ilgili alanda yapılan tezlerin sayısının en fazla olduğu üniversite Afyon Kocatepe ve Marmara Üniversitesi'dir.

Enstitüye Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin yapıldığı enstitüye göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 4: Enstitüye Göre Tezlerin Dağılımı

Enstitü	Tez sayısı
Sosyal Bilimler	21
Eğitim Bilimleri	16
Toplam	37

Tezlerin yapıldığı enstitüye göre dağılımı incelendiğinde, tez çalışmalarının daha çok sosyal bilimler enstitüsünde yapıldığı görülmektedir. Bunda eğitim bilimleri enstitülerinin birçok üniversitede sonradan kurulmuş olmasının payı olduğu söylenebilir.

Konuya Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin konusuna göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 5: Konuya Göre Tezlerin Dağılımı

Konu	Tez sayısı
Ders Kitabı Sözcük Serveti	9
Ders Kitabı Söz Varlığı	8
Öğrenci Sözcük Serveti	9
Öğrenci Söz Varlığı	1
Sözcük Servetini Geliştirme	10
Toplam	37

Tezlerin konusuna göre dağılımı incelendiğinde, öğrencilerin sözcük servetini geliştirmek üzerine daha çok çalışma yapıldığı görülmektedir. Bunu, ders kitapları ile öğrencilerin sözcük servetini ve söz varlığını betimlemeye yönelik çalışmalar izlemektedir. Sözcük servetine yönelik çalışmalarda yalnızca sözcükler üzerinden hareket edilmişken söz varlığına yönelik çalışmalarda deyimler, atasözleri gibi ögeler de ele alınmıştır. Konu sınıflandırması da bu ayırım gözetilerek yapılmıştır.

Çalışma Grubuna/Örnekleme Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen çalışmalar içinde çalışma grubu/örnekleme bulunan tezlerin dağılımı şu şekildedir:

Tablo 6: Çalışma Grubuna/Örnekleme Göre Tezlerin Dağılımı

Çalışma Grubu/Örneklem	Sıklık
Ders Kitabı	22
Öğrenci	22
Yayın Satış Elemanı	1
Türkçe Öğretim Programı	1
Toplam	46

Tezlerin çalışma grubuna/örnekleme göre dağılımı incelendiğinde, çalışmaların aynı oranda ders/çalışma kitapları ile öğrenciler üzerinde gerçekleştirildiği görülmektedir. Ayrıca bir çalışmada örneklem olarak Türkçe öğretim programı incelemesine yer verilmişken bir çalışmada da yayın satış elemanının görüşlerine yer verilmiştir.

Çalışma Grubunun/Örneklemin Türüne Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen çalışmalar içinde tezlerin çalışma grubunun/örneklemin türüne göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 7: Çalışma Grubunun/Örneklemin Türüne Göre Tezlerin Dağılımı

Çalışma Grubu/Örneklem Tür	Sıklık
Öğrenci	
6. sınıf	4
7. sınıf	8
8. sınıf	6
6-7-8. sınıf	4
Kitap	
6. sınıf	5
7. sınıf	3
8. sınıf	5
6-7-8. sınıf	9
Toplam	44

Tezlerin çalışma grubunun/örneklemin türüne göre dağılımı incelendiğinde, öğrencilerle ilgili çalışmalarda 7. sınıf öğrencilerine daha çok rastlanmaktadır. Bunda 6. sınıf öğrencileriyle yazılı anlatım çalışması yapmanın zor olmasının ve 8. sınıf öğrencilerinin sınavlara hazırlanıyor olmasının payı olduğu söylenebilir. Kitaplarla ilgili çalışmalarda ise daha çok 6-7-8. sınıf kitaplarının birlikte ele alındığı görülmektedir. Bunda ise sınıflar arasında karşılaştırma yapmanın ve sözcüklerin devamlılığının izlenmesinin payı olduğu söylenebilir.

Çalışmalarda kullanılan ders kitaplarının sınıf düzeyine, yayınevine, yayın yılına göre dağılımına bakıldığında:

Tablo 8: Tezlerde Kullanılan Ders Kitapların Sınıf Düzeyine, Yayınevine ve Yayın Yılına Göre Dağılımı

Sınıf	Kitap	Yıl	Sıklık
7	MEB	2000	1
6-7-8	MEB	2001-2004 önerilen	2
8	MEB	2002	1
6-7-8	MEB 2004	2004	2
8	MEB	2004	1
6	MEB 2006	2006	1
7	MEB	2007	1
6-7	MEB 2008	2008	2
8	MEB 2009	2009	2
6-7-8	MEB 2010	2010	2

Ortaokula Yönelik Söz Varlığı Araştırmalarının İncelenmesi: Tezler

Tablo 8'in Devamı			
8	MEB	2010	1
6-7-8	Metinler Matbaa ve Yayıncılık	2001-2004 önerilen	1
6-7-8	Dörtel Yayınları	2001-2004 önerilen	1
6-7-8	Düzyünlü Yayınları	2001-2004 önerilen	1
6-7-8	Mahir Yayınları	2001-2004 önerilen	1
6-7-8	Yıldırım Yayınları	2001-2004 önerilen	1
6-7-8	Koza Yayınları	2001-2004 önerilen	1
6-7-8	Özyürek Yayınları	2001-2004 önerilen	1
6-7-8	Serhat Yayınları	2001-2004 önerilen	1
6-7-8	Elit Yayınları	2001-2004 önerilen	2
6-7-8	Altın Yayınları	2001-2004 önerilen	1
6-7-8	Tutibay Yayınları	2001-2004 önerilen	2
6-7-8	Fil Yayınları	2001-2004 önerilen	1
8	Koza	2001	1
6	Özgün Yayınları	2006	2
8	Saraçoğlu, Çimen ve Güzel	2006-2007	1
6	Evrensel İletişim	2007	1
6	Koza Yayınları	2007	1
6	Özgün Matbaacılık	2007	1
6	Tuna Matbaacılık	2008	1
7	Koza Yayınları	2008	1
8	Batu Yayınları	2008	1
8	Koza Yayınları	2009	1
7-8	Harf Yayınları	2009	2
7-8	Pasifik Yayınları	2009	2
6-7-8	Pasifik Yayınları	2010	1
6-7-8	Koza Yayınları	2010	1
8	Pasifik Yayınları	2010	1
8	Koza Yayınları	2010	1
8	Tav Yayınları	2011	1
Toplam			50

Tezlerde incelenen kitapların dağılımına bakıldığında çalışmalarda farklı yayınevlerine ait kitaplara ve bu kitapların farklı basımlarına rastlanmaktadır. Bu kitaplar içinde en çok MEB, Koza ve Pasifik yayınlarının kitaplarının incelendiği görülmektedir.

Tez Araştırmasının Yapıldığı Yere Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezleri, farklı üniversitelerde hazırlanmış olduğu gibi tez çalışmalarının araştırmaları da farklı yerlerde yapılmıştır. Lisansüstü tezlerinin araştırma bölümü için seçilen yerlerinin dağılımı şu şekildedir:

Tablo 9: Tez Araştırmasının Yapıldığı Yere Göre Tezlerin Dağılımı

Yer	Sıklık
Ankara	2
İstanbul	4
Konya	2
Manisa	1
Kocaeli	1
Mersin	3
Denizli	2
Hakkari	1
Tokat	1
Afyon	1

Tablo 9'un Devamı	
Gediz	1
Uşak	3
Adana	1
Adıyaman	1
Malatya	1
Erzincan	1
Ordu	1
Rize	1
Çanakkale	1
Muğla	1
Hatay	1
Kastamonu	1
Niğde	1
Toplam	33

Lisansüstü tezlerinin araştırma bölümleri için kullanılan yerlere göre tezlerin dağılımı incelendiğinde, araştırmaların daha çok İstanbul'da yapıldığı; bunu Uşak ve Mersin'in izlediği söylenebilmektedir.

Araştırma Yöntemine Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin yöntemine göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 10: Araştırma Yöntemine Göre Tezlerin Dağılımı

Yöntem	Sıklık
Nicel	33
Nitel	2
Karma	2
Toplam	37

Yöntemine göre tezlerin dağılımı incelendiğinde; tezlerin daha çok nicel çalışmalar olduğu görülmektedir. Bunu karma ve nitel çalışmalar izlemektedir. Buna göre ilgili konuda yapılan çalışmaların sayısal verilerle ifade edilen çalışmalar olduğu söylenebilir.

Araştırma Modeline Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin araştırma modeline göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 11: Araştırma Modeline Göre Tezlerin Dağılımı

Model	Sıklık
Tarama	29
Deneysel	7
Eylem Araştırması	1
Toplam	37

Araştırma modeline göre tezlerin dağılımı incelendiğinde, tezlerin daha çok tarama modeliyle gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu, çalışmaların betimsel olduğunu göstermektedir.

Veri Toplama Aracına Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin veri toplama aracına göre dağılımı şu şekildedir:

Ortaokula Yönelik Söz Varlığı Araştırmalarının İncelenmesi: Tezler

Tablo 12: Veri Toplama Aracına Göre Tezlerin Dağılımı

Araç	Sıklık
Doküman Analizi	28
Test	8
Anket	2
Görüşme	2
Toplam	40

Veri toplama aracına göre tezlerin dağılımı incelendiğinde, çalışma verilerinin daha çok doküman analizi ile elde edildiği görülmektedir. Bunda sözcük servetini belirleme çalışmalarında kitapların ve öğrencilerin yazılı anlatımlarının kullanılmasının payı vardır.

Verilerin Analizine Göre Tezlerin Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin verilerinin analizine göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 13: Verilerin Analizine Göre Tezlerin Dağılımı

Analiz	Sıklık
Betimsel (Nicel)	24
Betimsel (Nitel)	4
T testi	7
ANOVA	3
ANCOVA	1
Mann Withney U Testi	3
Kruskal Wallis H Testi	1
Wilcoxon Testi	3
Kikare	1
Post Hoc Testleri	1
Toplam	48

Verilerin analizine göre tezlerin dağılımı incelendiğinde, çalışmaların veri analizlerinin verilerin sayısal olarak ifade edildiği betimsel analiz ile sunulduğu görülmektedir.

Tezlerin Elde Edilen Verilerine Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin bulgularına bakıldığında ders/çalışma kitapları ve öğrenciler için sözcük/söz varlığı sıklığının bulgulandığı fark edilmiştir. Bu şekilde çalışmalarda, kitaplar ve öğrenciler için toplam ve farklı sözcük/söz varlığının sunulduğu listelere ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak bu süreçte çalışmalarda, sözcük/söz varlığının ele alınış biçiminin farklı olduğu fark edilmiştir. Baş (2011: 33)'ın da belirttiği gibi kelimenin benimsenme biçimi söz varlığı araştırmalarındaki veri tutarsızlığının en önemli sebeplerinden biridir. Kelimenin kabul edilme biçimi, söz varlığı araştırmalarının bulguları olarak ortaya konan sözcük sayılarında önemli değişiklikler meydana getirmektedir.

Kitapların sözcük/söz varlığı sıklığını belirlemeye yönelik çalışmaların bazılarının kapsamında sadece metinlere, bazılarında ise metin dışı unsurlara (alıştırmalar vb.) da yer verildiği anlaşılmıştır. Sadece metinler üzerinde araştırma yapan çalışmalar arasında da metin seçiminde ve metin sayısında farklılıklar olduğu görülmüştür. Bu da aynı şekilde bulgularla ortaya konan toplam sözcük sayılarında farklılığa sebep olmaktadır. Bu da tez çalışmalarının bulgularını ortak bir şekilde tablolaştırmayı zorlaştırmaktadır.

İncelenen lisansüstü tez çalışmalarında, ders kitaplarına ve öğrencilere yönelik olarak bulguların en çok kullanılan sözcüklerin birbirine benzer olduğu görülmektedir. Bu sözcüklere şu çalışmalarda rastlanmıştır: Açıkgöz, 2008; Apaydın, 2010; Arı, 2003; Baldan, 2009; Cesur, 2005; Günay, 2007; İpekçi, 2005; Kurudayıoğlu, 2005; Kutlu, 2006; Öz, 2012; Serarslan, 2010; Turhan, 2010; Uludağ, 2010.

Tezlerin Sonuçlarıyla İlgili Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin sonuçları *kitaplarla ilgili sonuçlar, öğrencilerle ilgili sonuçlar ve sözcük servetini geliştirmeyle ilgili sonuçlar* olarak sınıflandırılabilir.

Tezlerde ders/çalışma kitaplarıyla ilgili sonuçlara bakıldığında çalışmalarda metinlerin sözcük öğretimi konusunda eksik yönlerinin olduğu; ders/çalışma kitaplarındaki söz varlığının öğrenciler için yeterli olmadığı, kitapların sözcük öğretim yöntemlerinin olmadığı vurgulanmış bunun yanında sıklık çalışmalarının sonuçlarının önceki çalışma sonuçlarıyla benzer olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmalar şunlardır: Apaydın, 2010; Baysal, 2007; Çocuk, 2012; Ekmen, 2009; Karatay, 2004; Kaya, 2008; Kurudayıoğlu, 2005; Öz, 2012; Özkan, 2012; Turhan, 2010; Uluçay, 2011; Uludağ, 2010; Yiğit, 2011.

Tezlerde öğrenciler ile ilgili ulaşılan sonuçlarda, öğrencilerin zengin bir sözcük servetine ve söz varlığına sahip olmadığının vurgulandığı çalışmalar şunlardır: Batur, 2006; Çıplak, 2005; Karakaya, 2011; Kayhan, 2009; Kurudayıoğlu, 2005; Serarslan, 2010; Uluçay, 2011; Ünsal, 2005.

Tezlerde sözcük servetini geliştirmeyle ilgili olarak serbest okumanın, okuma metinlerinin ve sözcük öğretimi etkinliklerinin, oyunların, bilmecelerin ve müziğin sözcük servetini geliştirmede olumlu etkisinin olduğu ancak okuma materyallerinin ve sözcük öğretimi etkinliklerinin eksikliklerinin bulunduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu çalışmalar şunlardır: Başdamar, 2010; Çelikkol, 2007; Erkul, 2008; Gül, 2009; Gülsoy, 2013; Kaya, 2008; Okur, 2009; Oruç, 2011; Özalan, 2006; Özer, 2007.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı sözcük öğretimi konusunda yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerini konu, yöntem, analiz gibi başlıklar altında sınıflandırmak ve tezler ile ulaşılan bulgu ve sonuçları betimlemektir. Tezlerin YÖK internet sayfasında erişim iznine açılmış olması ve tezlerin doğrudan “6-7-8. sınıf sözcük öğretimi” konusunda olması araştırmanın sınırlılığı olarak belirlenmiş ve “sözcük öğretimi” konusunun genel hatlarıyla incelenmiş olduğu tezler araştırmanın dışında bırakılmıştır. Buna

Ortaokula Yönelik Söz Varlığı Araştırmalarının İncelenmesi: Tezler

göre araştırma kapsamında 37 teze ulaşılmıştır. Ulaşılan her bir tez; önceden hazırlanan tez inceleme formuna göre incelenmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerinin büyük oranda yüksek lisans tezlerinden oluştuğu görülmektedir. Araştırma kapsamında 2 adet doktora tezine rastlanılmıştır. Buna göre, ilgili alanda doktora seviyesinde hazırlanan tezlerin sayısının yetersiz olduğunu söylemek mümkündür. Bununla beraber, 2007 yılından sonra yapılan çalışmalarda ise doktora tezinin olmadığı ve yüksek lisans tezlerinin sayısında da bir azalma olduğu görülmektedir.

İncelenen tezlerin daha çok sosyal bilimler enstitüsünde ve Afyon Kocatepe ile Marmara Üniversitesinde yapılmış olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin sözcük servetini geliştirmek konusunda daha fazla tez çalışmasının yapıldığı ve bunu, ders kitapları ile öğrencilerin sözcük servetini ve söz varlığını betimlemeye yönelik çalışmaların izlediği fark edilmiştir.

Lisansüstü tezlerinin çalışma grubu/örnekleme göre dağılımı incelendiğinde, çalışmaların ders/çalışma kitapları ile öğrenciler üzerinde gerçekleştirildiği görülmektedir. Öğrencilerle ilgili çalışmalarda 7. sınıf öğrencilerine daha çok rastlanmaktadır. Bunda, 6. sınıf öğrencileriyle yazılı anlatım çalışması yapmanın zor olmasının ve 8. sınıf öğrencilerinin sınavlara hazırlanıyor olmasının payı olduğu söylenebilir. Kitaplarla ilgili çalışmalarda ise daha çok 6-7-8. sınıf kitaplarının birlikte ele alındığı görülmektedir. Bunda, sınıflar arası karşılaştırma yapmanın ve sözcüklerin devamlılığının izlenme isteğinin payı olduğu söylenebilir.

Tezlerde incelenen kitapların dağılımına bakıldığında farklı yayınevlerine ait kitaplara ve bu kitapların farklı basımlarına rastlanmaktadır. Bu kitaplar içinde en çok MEB, Koza ve Pasifik yayınlarının kitaplarının incelendiği görülmektedir.

Tez araştırmalarının yapıldığı yere göre tezlerin dağılımı incelendiğinde, İstanbul'da daha fazla araştırma yapıldığı; bunu Uşak ve Mersin'in izlediği söylenebilir.

Yönteme göre tezlerin dağılımı incelendiğinde; tezlerin daha çok nicel çalışmalar olduğu görülmektedir. Bunu karma ve nitel çalışmalar izlemektedir. Buna göre ilgili konuda yapılan çalışmaların sayısal verilerle ifade edilen çalışmalar olduğu söylenebilir.

Araştırma modeline göre tezlerin dağılımı incelendiğinde, tezlerin daha çok tarama modeliyle gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu da çalışmaların betimsel olduğunu göstermektedir.

Veri toplama aracına göre tezlerin dağılımı incelendiğinde, çalışma verilerinin daha çok doküman analizi ile elde edildiği görülmektedir. Bunda sözcük servetini belirleme çalışmalarında kitapların ve öğrencilerin yazılı anlatımlarının kullanılmasının payı vardır.

Tez bulgularının, verilerin sayısal olarak ifade edildiği betimsel analiz ile sunulduğu görülmektedir.

İncelenen tezlerde ders/çalışma kitapları ve öğrenciler için sözcük/söz varlığı sıklık araştırmalarının yapıldığı çalışmaların bulgularına bakıldığında, araştırmacıların sözcük/söz varlığının ele alınış biçiminin farklı olduğu, bu sebeple de bulguların toplam ve farklı sözcük sayılarının da farklı olduğu görülmüştür. Kitapların sözcük/söz varlığı sıklığını belirlemeye yönelik araştırmaların bazılarının kapsamında sadece metinlere, bazılarında ise metin dışı unsurlara (alıştırmalar vb.) da yer verildiği görülmüştür. Bu durum da bulgularda farklı sayıların elde edilmesine neden olmuştur. Sadece metinler ile yapılan çalışmalar arasında da metin seçiminde ve metin sayısında farklılıklar olduğu görülmüştür. Bununla beraber, çalışmalarda ortak olarak kitapların sözcük/söz varlığı sayısının eksikliği vurgulanmıştır. Öğrencilerin sözcük/söz varlığı sıklığını belirlemeye yönelik çalışmalara bakıldığında da öğrencilerin sözcük/söz varlığının zengin olmadığı çalışma bulgularından elde edilmiştir. Bunun yanında; kitaplara ve öğrencilere yönelik bulguların en çok kullanılan 10 sözcüğün ise birbirine benzer olduğu görülmektedir. Sözcük servetini geliştirmeye yönelik yapılan tez çalışmalarının bulgularına bakıldığında ise değişkenlerin okuma becerisi üzerindeki olumlu etkisi vurgulanmıştır.

Tezlerde ders/çalışma kitaplarıyla ilgili sonuçlara bakıldığında çalışmalarda metinlerin sözcük öğretimi konusunda eksik yönlerinin olduğu; ders/çalışma kitaplarındaki söz varlığının öğrenciler için yeterli olmadığı, kitapların sözcük öğretim yönteminin olmadığı vurgulanmıştır. Öğrenciler ile ilgili ulaşılan sonuçlarda, öğrencilerin zengin bir sözcük servetine ve söz varlığına sahip olmadığı vurgulanmıştır. Sözcük servetini geliştirmeye ilgili olarak serbest okumanın, okuma metinlerinin ve sözcük öğretimi etkinliklerinin, oyunların, bilmecelerin ve müziğin sözcük servetini geliştirmede olumlu etkisinin olduğu ancak okuma materyallerinin ve sözcük öğretimi etkinliklerinin eksikliklerinin bulunduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bu alandaki çalışmalara bakıldığında, çalışmaların temelinde konuşma dili ya da yazı dili olduğu görülür. Baş (2011: 28)'in da belirttiği gibi konuşma dili üzerine malzeme toplama çok güç bir iştir ve ülkemizde bu alana dair çalışmalar sınırlıdır. Çalışmaların büyük çoğunluğu yazılı dilden temin edilen veriler üzerine yapılmıştır (Baş, 2011: 28). Bu araştırma kapsamında da konuşma diline yönelik yalnızca 1 çalışmaya rastlanılmıştır.

Yurt dışındaki söz varlığı araştırmaları sözlü ve yazılı dili ayrı ayrı ve bir arada içerecek biçimde, çok farklı seviyedeki gruplar üzerinde ve eğitim sürecine doğrudan aktarılabilecek tarzda yapılmaktadır. Türkiye'deki söz varlığı araştırmalarında, nicel açıdan az olmaları dışında, ortak bir yöntem bulunmadığı için sonuçlarının karşılaştırılmasında da büyük problemler gözükmemektedir (Baş ve Karadağ, 2012: 100). Söz varlığı araştırmaları üzerine herkes tarafından kabul gören ortak bir yöntem, bugüne dek belirlenememiştir. Farklı amaçlarla yapılan çalışmalar, araştırmacıların birbirlerinden habersiz ve bağımsız hareket etmesi, yabancı ülkelerdeki çalışmalara olan bağımlılık, ekip çalışmalarındaki sınırlılıklar, disiplinler arası ilişkilendirmedeki eksiklikler, söz varlığı unsurlarının benimsenmesindeki

Ortaokula Yönelik Söz Varlığı Araştırmalarının İncelenmesi: Tezler

ölçütler, hedef kitlenin belirlenmesi vb. faktörler bu durumun en önemli etkenleridir (Baş, 2011: 28). Bu sonuçlar, araştırma kapsamındaki tezlerin bulgularının ortaya konması sürecinde fark edilmiştir.

İncelenen tezlerin bir bölümünün Cemiloğlu (2001: 157)'nin sorusuna yanıt aradığı görülmektedir: "Türkçe kitaplarının hemen hepsinde birbirinden çok farklı bir şekilde yer alan kelime değerleri gerçekten öğrencinin düzeyine uygun, o yaş çocuğunun kelime dağarcığında bulunabilecek kelimeleri mi içermektedir?". Tez çalışmalarında bu sorunun yanıtı betimsel ve nicel olarak ortaya konmaya çalışılmıştır. Bunun yanında tez çalışmalarının bir bölümü de o yaş grubunun söz servetini geliştirmeye yönelik yapılmıştır. Benzer (2012: 427)'in de bu konudaki çalışmalardan aktardığına ve belirttiğine göre akademik düzeyde ders kitaplarındaki kelime dağarcığını tespiti yönelik araştırmalar, kelime sayısını ve türünü tespit etmekle sınırlı kalmıştır. Bununla birlikte kelime dağarcığının zenginleştirilmesi ile ilgili tezlerde çeşitli tespit ve önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmada elde edilen sonuçlar kelime hazinesi ile ilgili araştırmaların hem nitelik hem de sayı bakımından artırılması gerektiğini göstermektedir. Konu ile ilgili sağlıklı değerlendirmeler yapabilmek için geniş örneklemelere ulaşılması, ülke genelinde çalışmaların yapılması, ayrıca, uygun araştırma ve veri analizi yöntem ve teknikleri kullanılarak bilimsel niteliklerin artırılması gerekmektedir (Özbay, Büyükkiz, Uyar, 2011: 165).

Ana dili eğitimi ve öğretimi sürecinde sözcük öğretimi önemli bir çalışma alanıdır; fakat bu alanda hem kuramsal yapıda hem de uygulamada eksiklikler bulunmaktadır (Lüle Mert, 2013: 15). Yapılan bu araştırma ile bu eksiklikler de sunulmaya çalışılmış böylece bundan sonraki araştırmalara rehberlik etmek istenmiştir.

Kaynakça

- Açıkgöz, B. (2008). *İlköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının kelime serveti bakımından değerlendirilmesi*. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Adıgüzel, M. S. (2004). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Yeryüzü Yayınları.
- Apaydın, N. (2010). *6. Sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Arı, G. (2003). *İlköğretim altıncı sınıf Türkçe ders kitaplarındaki kelimeler ve bu kelimelerin kullanılabilirliği*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Baldan, N. (2009). *Yeni program 6. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin kelime serveti ve güçlük seviyesi*. Manisa: Celal Demir Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Batur, Z. (2006). *İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin Türkçe 6. ve 7. sınıf ders kitaplarından geçen bilinmeyen kelimeleri kazanım düzeyleri üzerine bir araştırma*. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Baş, B. (2011). Söz varlığı ile ilgili çalışmalarda kullanılacak ölçütler. *Tübar*, 29, 27-61.
- Baş, B. ve Karadağ, Ö. (2012). Söz varlığı üzerine yurt dışında ve Türkiye'de yapılan temel araştırmalar. *Millî Eğitim*, 193, 81-105.
- Başdamar, G. (2010). *Yazılı çalışmalar yaptırılarak öğrencilerin sözcük dağarcığını zenginleştirme uygulamaları, etkinlikleri ve ölçme değerlendirmeleri*. Erzincan: Erzincan Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Baysal, A. D. (2007). *İlköğretim 7. sınıf Türkçe ders kitabının kelime serveti bakımından değerlendirilmesi*. Afyon: Kocatepe Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

- Benzer, A. (2013). Kelime dağarcığını geliştirmede 6. sınıf Türkçe ders kitabının etkisi. *İlköğretim Online*, 12 (2), 425-435.
- Cemiloğlu, M. (2001). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. İstanbul: Alfa Yayınevi.
- Cesur, O. (2005). *(Kastamonu ilinde bir inceleme) Pansiyonlu ilköğretim okulu öğrencileri üzerinde kelime serveti araştırması*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Çelikkol, Ö. (2007). *Kelime kazanımında müziğin etkisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Çıplak, M. (2005). *Uşak merkez ilköğretim 5., 8. ve 11. sınıflarının yazılı kelime hazinesinin belirlenmesi*. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Çocuk, H. E. (2012). *İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitapları bağlamında sıfat öğretiminde aşamalılık sorunu*. Mersin: Mersin Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Ekmen, H. (2009). *2005 programına göre hazırlanan 7. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığı bakımından incelenmesi*. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Erkul, A. B. (2008). *İlköğretim 8. Sınıf Türkçe kitaplarındaki olaya dayalı metinlerin öğrencilerin söz varlığını geliştirmedeki etkisi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Göğüş, B. (1991). *Türkçe öğretmen kılavuzu*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Gül, D. (2009). *İlköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki kelime öğretiminde kullanılan etkinliklerin etkinliğine yönelik bir araştırma*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Güleryüz, H. (2003). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Gülsoy, T. (2013). *6. sınıf öğrencilerinin kelime hazinesinin geliştirilmesinde eğitsel oyunların etkisi*. Niğde: Niğde Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Günay, F. Ç. (2007). *8. sınıf Türkçe ders kitabının kelime serveti bakımından incelenmesi*. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Hacıeminoğlu, İ. (1972). *Türkçenin karanlık günleri*. İstanbul: İrfan Yayınevi.
- İpekçi, A. (2005). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin kelime serveti üzerine bir araştırma*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Karakaya, İ. (2011). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki aktif kelime serveti üzerine bir araştırma (Uşak/Eşme örneği)*. Uşak: Uşak Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karatay, H. (2004). *İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarının ortak kelime kazandırma yönünden değerlendirilmesi*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Kaya, E. (2008). *İlköğretim II. kademe ders kitaplarında söz varlığı incelemesi*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Kayhan, G. Ç. (2009). *Hakkâri/Yüksekova 75. yıl yatılı ilköğretim bölge okulu ilköğretim 7. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin deyim, atasözü ve bilmece dağarcıklarının belirlenmesi ve bunların öğretilmesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Kurudayıoğlu, M. (2005). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Yayınlanmamış doktora tezi.
- Kutlu, H. A. (2006). *MEB ilköğretim 6, 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin söz varlığı açısından değerlendirilmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Lüle Mert, E. (2013). İlköğretim Türkçe programı ile Türkçe çalışma kitaplarındaki kazanım ve etkinliklerin sözcük öğretimi açısından değerlendirilmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2 (5), 13-31.
- Okur, A. (2007). *Serbest okuma etkinliğinin sözcük hazinesi ve kavram gelişimine etkisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış doktora tezi.

Ortaokula Yönelik Söz Varlığı Araştırmalarının İncelenmesi: Tezler

- Oruç, M. (2011). *Bilmecelerin kelime öğrenimine etkisi (Hatay ili Dörtyol ilçesi Yeniyurt ilköğretim okulu örneği)*. Kilis: Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Öz, G. (2012). *İlköğretim sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı bakımından incelenmesi*. Malatya: İnönü Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Özalan, A. (2006). *Kelime oyunları ile kelime dağarcığının geliştirilmesinin okuduğunu anlama düzeyine etkisi*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Özbay, M., Büyükkız, K. K. ve Uyar, Y. (2011). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki kelime hazineleri üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (15), 149-173.
- Özbay, M. (2006). *Türkçe özel öğretim yöntemleri I*, Ankara: Öncü Kitap Basımevi.
- Özer, Ö. (2007). *Serbest okuma etkinliğinin öğrencilerin sözcük kazanımına etkileri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Özkan, E. (2012). *İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında öğrencilere kazandırılması hedeflenen sözcüklerin öğretimi ve iç sözlük ilişkisi*. Mersin: Mersin Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Serarslan, N. (2010). *Konya Ereğli Atatürk ilköğretim okulu 6. Sınıf öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Şişman, M. (2004). *Öğretmenliğe giriş*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Turhan, H. (2010). *8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin söz varlığı açısından incelenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Uluçay, M. (2011). *İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarındaki metinlere altyapı oluşturmada yeterliliği*. Erzincan: Erzincan Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Uludağ, Ç. (2010). *7. Sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Ünsal, H. (2005). *İlköğretim 5. ve 8. Sınıflar ile ortaöğretim 11. sınıfların sözlü anlatımdaki aktif kelime hazineleri/Afyon merkez örneği*. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Yavuzer, H. (2001). *Eğitim ve gelişim özellikleriyle okul çağı çocuğu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldız, C., Okur, A., Arı, G. ve Yılmaz, Y. (2006). *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Yiğit, A. (2011). *Milli eğitim bakanlığı ilköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitabındaki (2009) metinlerin kelime serveti açısından incelenmesi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.